

Iktatószám

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

725.091

Szerző

(He.)

Cím Képek az utcáról.

Idő

1911

Forrás:

Pesti napló

Személy

Bp.

(Hely)

1911 1/19

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Helyszám

KÉPEK AZ UTCÁRÓL.

— Saját tudósítónktól. —

VII.

Kelenföldön elkelének . . .

Ez az idézet a „Pannónia ének”-ből való s annak bizonyítására hozom föl, hogy a Kelenföld elnevezés onnan ered, hogy itt keltek át őseink a Dunán, amikor Pannónia meghódítására indultak. Így tartja ezt a hagyomány is, amely szerint Kelenbércnek hívták a Gellérthegyet, amikor még nem látták be, hogy mit is cselekedtenek a kiváló Szent Gellért püspökkel. De — hogy egyszerre ezer esztendőt ugorjak át — a Dunán átkelő magyarok nem csudálkozhattak el annyira a Kelenbérc lábánál elterülő vidéken, mint az pesti, aki gyanútlanul átsétál a Ferenc József-hidon s egyszerre azon veszi észre magát, hogy egy nagy-szerű, vadonatúj városba jutott, amelyről ha eddig hallott is valamit, hát bizonyosan keveset és rosszul hallott. Első kerület ez csakugyan, része a Tabánnak vagy a Krisztinavárosnak, vagy egy egészen új város?

Még nincs is egészen két esztendeje, hogy a Ferenc József-híd budai hídfőjénél négyemeletes bérpaloták emelkedtek, de előttük még ott állott a régi, rozszant csárda, amelyen iromba betűkkel feketéllett a felírás: Vendéglő a régi szemétdombhoz . . . Aztán a négy- még ötemeletes paloták egyszerre szaporodni kezdtek, egyre több és több lett belőlük, ellepték a Duna környékét, a Gellérthegy alját s ki egészen Albertfalvágig meg a kelenföldi vasúti állomásig ma más se látszik, mint hogy paloták nőttek ki a rétek közül, a kukoricásból, a szántóföldből . . . Csakugyan úgy látszik, mintha a földből nőttek volna ki, mert se utca körülöttük, se járda, se kanális — isten

tudja, hogy jutnak ki az emberek ezekbe a fényes, modern bérpalotákba. Még az is, aki két-három hónapokint szokott erre a vidékre nézni, talál ujat amit még nem látott s amit megcsudálhat. Néhány esztendő alatt támadt az egész városrész, hát hogy ne hozna néhány hónap is új eseményeket, új meglepetéseket?

A Kelenföldet egészen el kell választani Budától. Ez nem Buda már, de még nem is Pest: valami új a kettő között, amelyben megvan egy kicsi Buda kedvességéből s egy kicsi Pest nagyszerűségéből. Ma, amikor négyemeletes paloták között s mégis fehér hőmezőkön keresztül kísértálmam egész Albertfalvágig, csilingelő szánkót láttam végigutni a Fehérvári-úton s közvetlenül a ragyogó palota mellett, amelyben melegvizzel, villanyvízzel és vacuum cleanerrel kínálják a lakásokat, valóságos nyul szaladt el . . . Nem akartam a szememnek hinni, de mégis nyul volt és arra messzebb, a Duna felé vadkacsák röptültek a tiszta levegőben. A csöszs kint a Duna partjain vadkacsákra vadászik, közvetlenül az új mőlegyetem mellett s pár lépésnyire azoktól a palotáktól, amelyekben ezer forintot is elkérnek három szobáért.

A paloták elsőrangúak, nagyszerűek, csak még az a bajuk, hogy sok helyütt gyalogjáró sincsen előttük. Némelyiket alig lehet megközelíteni, mert a mezők közepén állanak s még jó, ha gyatra, sáros országút-féle vezet feléjük. Néhol fölbukkan egy-két kicsi ház, piszkos kocsmá vagy halászcserda; valamikor egyedül állottak az országút mentén, hogy harapni és inni valót találjanak bennük a fáradt utasok, de most paloták veszik körül valamenyit. A sárgaszőrű kuvasz láncrakötve még ott áll a kapu

előtt és megugatja az arra menőt, de a szomszédban már házmaster van, akit házfelügyelő urnak szólítanak és jobban félnek tőle, mint a fogait vicssorgató sárga kuvasztól.

Csupa palota, amerre csak látok. Már elérkeztem az összekötő vasúti hidhoz, amelyről még öt esztendővel ezelőtt úgy beszéltek, mint a világ végéről s egy ötemeletes házat látok ott, amelyen ott áll a felírás: A kávéházi és tülethelyiségek májusra kiadók. Kávéház meg tülethelyiségek középen! Előtte rengeteg térség, hepe-hupás, buckás ut, de a kávéház bizonyosan ott fog állani s egy év múlva már tele is lesz. Pár lépésnyire két öreg, kopott kőoszlop látszik, közöttük rácsos kapu s mögötte nagy, elhanyagolt kert. Vajjon mi lehet ez itt? A repedezett kőoszlopon ez a fölírás:

O BEATA SOLITUDO!

O SOLA BEATITUDO!

ANNO 1793.

Ó boldog magányosság! Ó magányos boldogság! Vajjon kié lehetett ez az elhagyott kert, ez a magányos ház itt a vadonban, messze, messze a várostól? Az, aki e jámbor ígéket odafestette a régi kőoszlopra, el akart vonulni a város zajától, ide húzódott s azt hitte, közel van már a Bakonyhoz és messzire Pesttől. O beata solitudo! utólért már Budapest, amely hívalkodó palotáival odatolakodott a százados fákhöz s a réthez, amelyen többé nem engedi kiviritani a zöld füvet s a sárga virágot. Hol keressünk már itt, o beata solitudo?

A csárdákat csudálom még. Nincs ugyan innét

nagyon messze a Bakony, de végre is paloták állanak itt s mégis sok betyár van errefelé. Ezek a csárdák sűrűn változtatnak gazdát, mert talán Pest egyik részén se veszedelmesek a garázda legények anyyira, mint errefelé. Ott, a négyemeletes bérházak tövében, az apró csárdákban vig élet, nem pesti élet folyik, de majdnem mindennap elő is kerül a híres fehérvári bicska... Pedig milyen kedves, milyen regényes házacskák ezek! Itt egy modern üzlet, a kirakata csak úgy ragyog a villamos körtéktől s néhány lépéssel odébb a kis ház, a falán ezzel a fölirással: Uzsorás István Paradicsom-csárdája...

Hogy mi lett a Kelenföldből, azt Budapesten nem sejtette senki. Még ma sem igen akariák elhinni, hogy Pest egyik legmodernebb és legszebb városrésze itt van s csak akkor csudálkozik el mindenki, amikor elszánja magát arra, hogy megnézze. A városházán se igen tudják, vagy ha tudják, akkor szidják, mert nagyon sokat követel ez a Kelenföld. A paloták nem akarnak az országutak mentén, meg a szántóföldek közepén maradni, hanem kövezetet meg csatornát követelnek. Hát persze hogy nem szeretik őket a városházán.

Mondottam, hogy nem lehet Budához hozzászámitani a Kelenföldet. Buda kedves, csöndes vidék, míg a Kelenföldön szeretnek mulatni az emberek. Pestre járnak, de az utolsó villamos éjszaka féltizenkettőkor megy, így akkorra otthon kell lenniök, ha csak nem akarnak órahosszat gyalogolni. Buda többi részén jól van ez így, mert ott kilenc óra után már alszanak a csöndes, barátságos házakban, de Kelenföldön nem. De honnan tudja ezt az ember? Buda az Buda, akár innen van a Gellérthegy, akár túl. Így gondolkozott egy pesti kávé s, aki már nagyon megunta a várost.

— Beteges ember vagyok, — mondotta egy ismerősének, — s nem szeretek már éjszakázni. Hát

igy majd elmegyek Budára s ott nyitok egy kávéházat. Szép, szolid, nyugodt üzletet, csak éppen hogy hozzon valamit...

Igy beszélt a beteges kávé s nyitott a Kelenföldön egy kedves és barátságos kávéházat. De a szolid és csöndes üzletnek feléje se néztek az emberek. Amíg le nem szállt az este, addig a kávéházban néhány ember, ellenben éjszaka annyian jöttek, hogy majdnem kicsi volt a kávéház. Fél-tizenkettőkor, az utolsó villamossal mind a kávéházba igyekeztek az emberek s amikor a kávéval megismerkedtek, barátságosan gratuláltak neki:

— Ön nagyon okos ember. Egyetlen kávéház sincs erre, ahová éjszaka bemehetne az ember. Nappal még megvagyunk, bört be megyünk Pestre, de éjszaka fél-tizenkettőkor az utolsó villamossal haza kell jönni. Hová menien ilyenkor az ember? Kitűnő eszme volt ez a kávéház...

A kávé hűledezett: a kávéház nappal nem ment, de éjszaka annál inkább. Most már megbékélt, mert hát az üzlet mégis csak üzlet s azt forgatja a fejében, hogy — egy kabaret is elkelne Kelenföldön...

Igy növi ki magát ez a városrész, amelynek a házain ott láthatók még azok a plakátok, amelyekben a népszámlálás alkalmából az elsőkerületi városatyák gratulálnak a választóiknak, amiért ilyen kitűnően szaporodtak. A Kelenföld egyre nagyobb, egyre szebb, egyre hatalmasabb lesz; nem csuda tehát, ha a többi kerületek irigykednek rá. Én már látom azt a pillanatot, amikor a közgyűlésen a többi kerületek szemükre fogják vetni az első kerületieknek, hogy ők gurították le szöges hordóban a Dunába szent Gellértet. Nem azért, mintha olyan nagyon tisztelnék a szentéletű püspököt, de mert nem akariák megszavazni nekik a sok kövezést meg a csatornázást.

(He—)